

Waar moest ik je zoeken

Colofon

ISBN: 978 94 6365 419 7
1e druk 2022
© 2022, Nicole van Os

Uitgeverij Elikser
Ossekop 4
8911 LE Leeuwarden
www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra
Foto omslag: Nicole van Os

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Waar moest ik je zoeken

Ontsnapt

Nicole van Os

Inhoudsopgave

Brief aan mijn vader	7
Deel I	9
Schone schijn	11
Monsters aan het bed	17
Litteken	21
Nichtje Sara heeft lef	25
Kostbaar	28
Pesten	30
Zindelijkheidsstraining	35
‘Nee’	39
Stalker	43
Normen en waarden	47
Balanceren	51
Represailles	55
Hunkering	60
Mijn moeder heeft een knobbeltje	63
Bevrijdende muziek	67
Warme zaterdagherinneringen	73
Afgeserveerd	79
Navelstreng	86

Deel 2	97
Die ene duizendste van een seconde	99
Opmaat	103
Herkenning	109
Verlangen	113
Fotoshoppen	117
De volgende dag	121
Loyaliteit	125
Samen een blokje om	132
Olympische Spelen	138
Afscheid	141
Ongemakkelijke minuten	149
Anderhalf uur	156
Hoe vertel ik het mijn moeder	169
Afhandelen van de nalatenschap	173
Geschrapt	188
De fik erin!	193
Nawoord	197

10 april 2013

Beste Karel,

Waarschijnlijk zal het je verbazen na al die jaren een brief van je dochter te ontvangen. Ik heb er lang over gedaan om je uiteindelijk te schrijven en ik kan mij voorstellen dat het jou enorm overvalt. Graag wil ik je uitleggen waarom ik contact met je zoek.

Inmiddels ben ik 43 jaar en heb ik zelf een gezin. Steeds vaker heb ik de behoefte om je een keer te ontmoeten. Het is niet mijn bedoeling om je leven overhoop te halen. Samen met mijn man heb ik een prachtig gezinsleven opgebouwd en dat wil ik ook niet volledig op zijn kop gooien. Gezien het verleden met mijn moeder en mijn eigen brief aan jou tijdens mijn studententijd, denk je misschien dat ik iets van je nodig heb. Dat is niet zo.

Ik zou het gewoon fijn vinden om je eens te zien. Hoe is het met jou gegaan? Gaat het goed met je? Ben je gezond? Misschien zouden we elkaar opnieuw kunnen leren kennen. Misschien blijkt tijdens een eventuele eerste ontmoeting dat we geen klik hebben met elkaar. Misschien hebben we wel een prettig gesprek met elkaar en willen we elkaar nog eens zien.

Sinds mijn vroege jeugd heb ik veel nagedacht over contact met jou, maar ik wist niet hoe het aan te pakken. De drempel om dit te bespreken met mijn moeder was hoog. Ik heb dat nooit durven doen. Zelfs nu niet. Ook haar familie en vrienden zijn niet op de hoogte van

deze zoekactie. Ze zal het niet begrijpen. Dat is de reden waarom ik Karolina Visser van Stichting Fiom, een organisatie voor afstammingsvragen, om hulp heb gevraagd.

Ik vind het moeilijk om wat over mezelf te schrijven, omdat ik niet weet of het je wel interesseert. Ik ben gelukkig getrouwd en heb een fulltimebaan als chirurg. Verder hebben we twee heerlijke jongens van elf en acht jaar. Omdat ik alle dagen ontzettend van hen kan genieten, is dat voor mij de directe aanleiding om te proberen in contact te komen met jou.

Als je deze brief leest, wil ik je vragen: zou je alsjeblieft Karolina Visser willen bellen? Ook als je geen ontmoeting wilt. Het zou mij helpen als ik weet waarom je geen ontmoeting met mij wilt en dat zou je haar kunnen vertellen. Op die manier krijg ik een antwoord, maar weet jij dat ik jouw adres niet ken. Dat is alleen bekend bij Stichting Fiom.

Nogmaals, ik wil je graag een keer zien en ik hoop dat je Karolina Visser belt. Stichting Fiom zal in totaal drie pogingen doen. Als je niet reageert, zal ik dat respecteren, maar ik hoop dat je er wel voor openstaat.

Liefs, je dochter

Nicole

Deel I

Schone schijn

In mijn vroegste herinneringen zie ik steeds onze antieke tafel in de eetkamer. De tafel van emotie. Een spannende plek. Hier werd gekletst, geroddeld, gevloekt, gediscussieerd en gelachen met burenen, familie en vrienden. Ik deed graag spelletjes aan deze tafel, samen met mijn moeder. Als ik buikkrampen kreeg, mocht ik bij haar op schoot en wreef ze over mijn kleine buik.

In het voorjaar van 1969 ben ik geboren in Enschede. Wij, mijn vader, mijn moeder en ik, woonden in een rijtjeswoning waarin ik de eerste negen jaar van mijn leven heb doorgebracht. De straat waar ons huis stond, had aan weerszijden een rij met twaalf huurwoningen. Wij woonden samen met de burenen precies in het midden aan de straatkant met de oneven nummers.

Voor een keurig modaal gezinnetje in de jaren zeventig van de vorige eeuw was het best een ruime woning, met een keuken, zelfs een bijkeuken, een eetkamer, een woonkamer en boven drie slaapkamers van verschillende grootte. Volop ruimte voor mij om te rennen door het huis. Op de overloop was ook nog een vlizotrap, die toegang gaf tot de zolder. Als je de uitschuifbare vlizotrap beklom, kwam je op deze spannende verdieping vol met spullen en herinneringen, opgeslagen onder het schuine dak. Mijn wiegje en babykleden lagen daar. Onze campingspullen, zoals de katoenen tent en het melamine serviesgoed, lagen er te wachten op de volgende vakantie. Maar ook de glimmende zilveren ballen om de kerstboom op te tuigen en de rode uitvouwbare papieren kerstklokken die in december het hele huis versierden, hadden daar hun plek.

Als je ons huis binnenging via de voordeur, kwam je in een klein gangetje met een toilet en de trap naar boven. Dit gangetje was ook de toegang naar de woonkamer met openslaande deuren naar de achtertuin. Op zwoele, warme zomerdagen deed mijn moeder deze deuren weleens open en zette ze de televisie in de opening, zodat ze buiten televisie kon kijken. Zij lag dan in haar bikini op een stretcher in de achtertuin. Een van haar favoriete programma's in de zomer was de Tour de France. Televisie heeft mijn moeder altijd kunnen bekoren. Ze heeft vaak met trots verteld over haar werk in de jaren zestig voor televisieomroepen zoals de KRO en de NCRV, de jaren voor haar huwelijk.

Ons tuinmeubilair was typisch jaren zeventig en gemaakt van rotan. Wij hadden een rotanbank met enkele stoelen en een rotantafeltje met een blad van blank figuurglas. Op het tuinmeubilair lagen fraaie, door mijn moeder zelf genaaide kussens. Binnen hadden we een bank en twee bijpassende stoelen van groen leer. Bij een latere verhuizing bleek dat de groene bank jarenlang mijn verloren gouden kettinkje verborgen had gehouden.

De antieke tafel waar alles om draaide, kwam van opa en oma, de ouders van mijn vader. Zij zijn vroeg overleden en hebben mij alleen als baby gekend. De vier bijbehorende stoelen waren ook antiek en het geheel van tafel en stoelen was prachtig om te zien, maar zoals bij veel antieke meubelen, eigenlijk niet echt lekker om op te zitten. Mijn moeder heeft deze tafel en stoelen van haar ex-schoonouders nooit weggedaan.

De tafel kon meerdere vormen aannemen. Het blad bestond uit twee delen, die aan de onderkant vastgemaakt werden met houten blokjes. Deze blokjes kon je er makkelijk vanaf schuiven. Waren de houtblokjes eraf, dan kon je het tafelblad uit elkaar schuiven. In het onderstel, verborgen in een klein bakje direct onder het tafelblad, lagen nog veel meer van dat soort houtblokjes, maar allemaal net weer een beetje anders. Handwerk. Op zolder, in een dubbelgevouwen plaid waarvan de zijden aan elkaar genaaid waren waardoor het net een slaapzak leek, werden zorgvuldig nog twee extra tafelbladen bewaard. Deze konden ertussen geplaatst worden en met de houtblokjes worden vastgezet. Met kerst en verjaardagen konden familie en vrienden allemaal aanschuiven. Bij ons was plek voor iedereen.

De keuken en de eetkamer grensden aan elkaar en konden gescheiden worden door een schuifdeur met glas. Als mijn moeder ging koken, deed ze deze schuifdeur dicht. Zo kon ik niet in de keuken komen en zou ik mijn handjes niet per ongeluk kunnen branden aan het gasfornuis. Ze was er nogal fanatiek in om mij te beschermen. Ik herinner mij hoe ik regelmatig snikkend met mijn handjes tegen het glas drukte, want ik wilde bij haar zijn. Maar zij was onvermurwbaar en hield de deur vaak lange tijd dicht. Door het glas keek ik verlangend naar mijn onbereikbare moeder.

Voor gasten bij ons thuis was ze een bijzondere gastvrouw, ze heeft een fijn gevoel voor stijl. Als zij de tafel dekte, deed ze dat zo chic mogelijk. Ze heeft vroeger diverse jaren in het

buitenland gewerkt als au pair. In Parijs, Londen en ook in Zwitserland heeft ze de etiquette geleerd van de families waar ze werkte.

Het begon met een molton. Deze moest als eerste op de tafel gedekt worden, hij beschermde het tafelblad tegen de hitte van het servies en voorkwam de verkleuring van het hout. Op de molton kwam een damasten tafelkleed. Altijd wit van kleur, schoongewassen, opgesteven zonder een enkele kreukel, met alleen de vouwen van het liggen in de kast.

Ons servies voor speciale gelegenheden bestond uit wit porselein met een brede donkerrode rand en daarop sierlijk geschilderde patronen van goudverf. Absoluut ongeschikt voor de vaatwasser van tegenwoordig. Daarnaast werd het zilveren Keltum-bestek gedekt, het traditionele huwelijkscadeau in de familie van mijn moeder. Deze Keltum-bestekcassette hadden mijn ouders bij hun huwelijk gekregen van mijn opa en oma, de ouders van mijn moeder. Later, bij mijn huwelijk, kregen wij ook een zilveren bestekcassette van mijn moeder. Ten slotte maakten bewerkte kristallen wijn- en waterglazen het geheel af. Deze stijlvolle vorm van tafeldekken werd altijd toegepast als er bezoek kwam, ook al aten we erwtensoep.

Met Kerstmis werd de tafel nog verder versierd met mooie kerstlinten op het tafelkleed die met spelden werden vastgemaakt, vaak in een mooi ruitpatroon. Mijn moeder plaatste dan kristallen kandelaars op tafel met een beschermglaasje aan de onderkant van de kaars, zodat de kandelaar niet vies kon worden van het lekkende kaarsvet.

Door de week werd de tafel standaard gedekt. Wel kwam altijd als eerste de molton, maar daarna een eenvoudig tafelkleed en het dagelijkse servies van bruin gebakken aardewerk met een laag opstaand en geribbeld randje bij de borden. Modern voor die tijd. Het zilveren bestek kwam alle dagen op tafel.

Langs de wand van de woonkamer had mijn vader een boekenkast gemaakt van donkerbruine planken die rustten op sierlijke, betonnen stapelblokken. Op deze planken stonden denk ik wel honderden boeken. Hij was een journalist die al zijn hele leven een fanatieke lezer was en moeilijk boeken weg kon doen. Alles werd bewaard. Ik weet nog dat ik eens helemaal alleen in die kamer was. Ik was een jaar of vier en zat voor de boekenwand in mijn eigen droomwereld. Een voor een haalde ik de boeken uit de kast en verspreidde ze in een grote kring op de vloer om mij heen. Plotseling kwamen mijn ouders binnen. Voordat ik, of mijn vader, iets kon zeggen, flipte mijn moeder. Ze begon hard te schreeuwen en sleepte me aan mijn armen de kamer uit.

De plotselinge grimmige sfeer doet denken aan een ander voorval, aan tafel. Dat vond plaats op een zondagochtend, toen we met zijn drietjes aan het ontbijt zaten. Naast de eettafel stond het grote aquarium van mijn vader. Ik vond het betoverend en kon uren naar de bewegingen van de felgekleurde visjes staren. De visjes volgden mijn vingers langs het glas. Ik treuzelde wat met het eten en begon tot plezier van mijn vader restjes van mijn gekookte ei aan de vissen te voeren. Mijn moeder was het hier duidelijk niet mee eens en ontstak in grote woede omdat mijn vader dit toch liet gebeuren. De serene zondagse sfeer verdween,

een duistere wolk schoof plotseling voor de zon. Ze werd furieus, op ons beiden. Scheldend stuurde ze mij van tafel. Ik werd verbannen naar mijn slaapkamer boven. Langzaam liep ik de trap op en bleef luisteren. Toen ik boven op mijn kamer was, hoorde ik ze nog steeds tegen elkaar tekeergaan. Mijn moeder in de aanval, mijn vader in de verdediging. Ik begreep niks van die heisa. Waarom mochten die visjes niet mee-eten van mijn restjes ei?

Op een dag in het voorjaar van 1974, ik was vier jaar, reed een politiewagen bij ons voor. Twee agenten stapten uit en liepen naar onze voordeur. Mijn moeder deed open en de agenten vertelden haar dat mijn vader een auto-ongeluk had gehad. Hij was een dagje op pad geweest met mijn opa, de vader van mijn moeder, en had hem net thuis afgezet. Onderweg van opa en oma naar ons kwam hij klem te zitten tussen twee vrachtwagens en raakte ernstig gewond. Hij was niet in levensgevaar. Toch zou ik hem nooit meer terugzien, maar dat wist ik toen nog niet.

Monsters aan het bed

Het is avond en ik lig in mijn bed. Ik ben bang.

Mijn slaapkamer bevindt zich aan de voorkant, de straatzijde van het huis, boven de keuken en de eetkamer. Voordat het mijn slaapkamer werd en mijn vader nog bij ons woonde, was het zijn werkkamer voor zijn journalistieke opdrachten. Als hij achter zijn bureau zat te schrijven, was ik vaak naast hem op de grond aan het spelen. Nadat hij ons had verlaten, is het mijn slaapkamer geworden.

Ik lig in mijn bed te staren naar de muur tegenover mij. Het laken en de dekens voelen zwaar op mijn kleine lichaam. De muur grenst aan het huis van de burens. Die zijn heel aardig, maar hebben een hond die juist 's avonds bij mij langskomt. Het is een cockerspaniël, die klein en stevig is gebouwd en normaal gesproken heel vrolijk is. Hij is donkergrijs met lichte vlekken en hij loopt altijd door de muur naar mijn kamer.

Mijn moeder komt naast mij op mijn bed zitten. Ze stopt mij nog eens in. Toch ben ik bang om te slapen. De hond van de burens komt altijd op mijn kamer als ik wil slapen. Mijn moeder probeert mij gerust te stellen en ik geef haar het gevoel dat het gelukt is. Ze staat op en loopt naar de deur, die ze op een kier laat staan.

De lichten zijn uit, de gordijnen zijn dicht en het is behoorlijk donker op mijn kamer. Klaarwakker lig ik in mijn bed te wachten op de hond van de burens. Mijn geduld wordt niet lang op de proef gesteld. Al vrij snel verschijnt hij op de andere muur. Hij blijft doodstil staan en zijn donkerbruine ogen staren mij onafgebroken aan.

Ik draai mij om en staar naar de muur waar mijn bed tegenaan staat. Na een poosje draai ik terug en hoop dat hij weg is. Jammer, hij is er nog steeds. Hij maakt me bang. Het is mijn kamer en hem heb ik niet uitgenodigd. Dan verstop ik mij onder de dekens.

Na een tijdje gluur ik voorzichtig over de rand van het laken. Zou hij weg zijn? Nee hoor, hij staat er nog steeds. Bewegingloos en zonder te knipperen met zijn ogen staat hij mij aan te staren. Mijn moeder ophalen heeft geen zin. Als zij komt, dan maakt de hond zich uit de voeten. Ze heeft de hond op mijn kamer nog nooit gezien.

Uiteindelijk val ik toch in slaap, maar een aantal uren later word ik weer wakker. Het is midden in de nacht. De deur van mijn kamer is dicht. Pikkedonker is het. Ik ben bang en ik wil graag naar mijn moeder. Echter, zij slaapt aan de overkant van de overloop. Als je de trap op komt, is het de tweede deur aan de rechterkant. Haar deur bevindt zich schuin tegenover mijn deur.

Mijn bed staat op poten, zodat je eronder goed kunt stofzuigen, zegt mijn moeder altijd. Maar ja, er kunnen dus ook allemaal gruwelijke monsters onder je bed verstopt zitten. Wat nu, als die monsters in mijn voeten bijten als ik mijn voeten naast mijn bed zet om op te staan? Daar moet ik de hele tijd aan denken.

Uiteindelijk raap ik al mijn moed bij elkaar. Ik ga rechtop zitten en zet mijn voeten naast mijn bed. Even wachten. Gelukkig, er gebeurt niets. Op mijn tenen loop ik zachtjes naar mijn deur en die zet ik open. Ik kijk op de gang of ik veilig kan oversteken. Helaas, dat zit er niet in.

Langs alle drempels van de overloop zitten allemaal kleine monster-tjes, die in je voeten kunnen bijten. Ik had nog zo gehoopt dat ze er vanavond niet zouden zijn. Dat is wel enorme pech. Ze zijn klein en komen net boven de drempel uit. Allemaal hebben ze een egale kleur, zonder bijkomende strepen of stippen of wat anders. De meeste zijn geel, roze, grijs, bruin of wit. Op hun dunne pootjes, die je bijna niet kunt zien, wiebelen ze wat heen en weer. Ze hebben allemaal twee ogen en die ogen kijken alleen naar mij. Ze komen niet van hun plek en het lijkt alsof ze met lijm op de grond vastzitten, en als ze dan hun poten optillen, trekken ze onzichtbare lijmdraden.

Hoe moet ik nu de overloop oversteken? De deur van mijn moeders kamer is ook nog eens dicht. Dus ik moet op de overloop heel even stilstaan om haar deur open te kunnen doen. Op de drempel van mijn kamer moet ik kiezen: de hond van de burens of het bed van mijn moeder. Dat bed lijkt heel ver weg, maar vind ik toch fijner dan de hond van de burens. Ik trek een sprintje naar haar deur en doe die open. Eenmaal op haar kamer voel ik mij veilig. Geen hond op de muur, geen kleine enge, gekleurde beestjes en ook geen enge monsters onder haar bed. Gelukkig! Om mijn moeder niet wakker te maken, loop ik zachtjes naar haar bed. Ze ligt te slapen. Voorzichtig trek ik de dekens een stukje omhoog, zodat ik eronder kan schuiven om bij haar te gaan liggen. Na al die overwinningen die ik net behaald heb, kan ik niet wachten om in dat warme en veilige bed te gaan liggen.

Op het moment dat ik naast haar wil kruipen, zie ik het: er ligt een gemene teckel naast mijn moeder in bed. Hij trekt zijn bek open en laat zijn tanden zien. Geschrokken laat ik de dekens vallen. Daar durf ik echt niet bij te gaan liggen. Dan maar weer terug naar mijn

eigen bed. De kleine gekleurde monstertjes op de overloop zitten er nog en kijken mij meewarig aan terwijl ik naar mijn eigen kamer terugga. Toch heb ik geluk.

De hond van de buren is weg en mijn eigen kamer is weer veilig.